

APROBAT:

**Director adjunct interimar
al Agenției de Mediu**

Gavril GÎLCĂ
2022

AGENȚIA DE MEDIU

LABORATORUL DE REFERINȚĂ DE MEDIU

COD: PM - 8.3 - LÎ
EDIȚIA: 03
REVIZIA: 0
DATA: 30.12.2021
PAGINA: 1/37

Exemplarul nr.

**PROGRAMUL DE MONITORIZARE A COMPONENTELOR MEDIULUI APA DE SUPRAFAȚĂ ȘI
UZATĂ, AER ATMOSFERIC, SOL, RADIOACTIVITATEA MEDIULUI ȘI GESTIONAREA
DEȘEURILOR PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA
PENTRU ANUL 2022**

Monitorizarea - sistem de supraveghere, prognozare, avertizare și intervenție în vederea evaluării sistematice a dinamicii caracteristicilor calitative ale factorilor de mediu, în scopul cunoașterii stării de calitate și a semnificației ecologice a acestora, a evoluției și implicațiilor sociale ale schimbărilor produse urmate de măsuri care se impun.

Obiective:

- > Identificarea surselor de poluare ca parte a sistemului de management al calității factorilor de mediu.
- > Informarea publicului.
- > Stabilirea unei baze științifice care să stea la baza elaborării strategiilor de protecție a mediului.
- > Evaluarea tendințelor pe termen lung ca parte a sistemelor de management al mediului.

Activitatea de monitorizare a componentelor mediului constă în:

- 1) identificarea problemelor de mediu;
- 2) elaborarea programelor de monitorizare a:
 - a) apelor de suprafață și uzate
 - conform grupelor de *parametri hidrochimici*;
 - conform grupelor de *elemente hidrobiologice*
 - b) aerului și precipitațiilor atmosferice
 - c) radioactivității mediului
 - d) solului
 - e) deșeurilor
- 3) stabilirea amplasării punctelor rețelei de monitorizare;
- 4) selectarea indicatorilor de monitorizare;
- 5) prelevare probelor și analize de teren;
- 6) analize de laborator;
- 7) stocarea, manipularea și difuzarea datelor;
- 8) interpretarea și evaluarea datelor pentru producerea informațiilor;
- 9) raportarea și distribuirea rezultatelor monitorizării.

**Monitorizarea stării corpurilor de apă de suprafață în Districtul Bazinului
Hidrografie Dunăre Prut și Marea Neagră și Districtul Bazinului Hidrografic
Nistru conform grupelor de *parametri hidrochimici***

1.Scopul și obiectivele monitorizării. Obiectivele monitorizării constau în evaluarea stării calitative a corpurilor de apă, determinarea tendinței de schimbare a parametrilor calitativi sub influența factorilor naturali și antropici, cât și depistarea tendințelor ascendente ale conținutului de poluanți.

2.Sarcina tehnică. Monitorizarea corpurilor de apă de suprafață din cadrul Bazinului Hidrografic Nistru și din cadrul Bazinului Hidrografic Dunăre Prut și Marea Neagră.

Monitorizarea apelor de suprafață se va efectua în corespundere cu prevederile următoarelor acte legislative și normative:

1. Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu
2. Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător Nr.1515-XII din 16.06.1993;
3. Legea Apelor a Parlamentului Republicii Moldova Nr. 272 din 23.12.2011;
4. Directiva Cadru a Apelor 60/2000, Parlamentul și Consiliul Uniunii Europene, 23.10.2002;
5. Directiva 2013/39/UE, Parlamentul European și a Consiliul Uniunii Europene, 12.08.2013;
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova privind aprobarea Regulamentului Cadastrului de Stat al Apelor Nr. 763 din 23.09.2013;
7. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerințele de calitate a mediului pentru apele de suprafață Nr. 890 din 12.11.2013;
8. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind monitorizarea și evidența sistematică a stării apelor de suprafață și a apelor subterane Nr. 932 din 20.11.2013;
9. Руководство по химическому анализу поверхностных вод суши 2009;

Pentru perioada de monitorizare se instituie

a) următoarele tipuri de monitorizare:

MS – Monitoringul de supraveghere;

MO – Monitoringul operațional;

AB – Monitoringul în baza Acordurilor Bilaterale;

CI – Monitoringul în baza Convenției Internaționale (“Convenția de cooperare pentru protecția și utilizarea durabilă a fluviului Dunărea”);

TNMN – Monitoringul în secțiunile rețelei de Monitoring Transnațional (*Transnational Monitoring Network*);

MT - Monitoringul Transfrontalier;

b) conform parametrilor:

1. **Condiții generale (râuri și lacuri)** — 23 indicatori generali: temperatura, pH, conductivitatea, colorația, transparența, turbiditate, oxigen dizolvat, saturația oxigenului, consumul biochimic de oxigen, consumul chimic de oxigen cu bicromat, suspensii totale, alcalinitatea, azot de amoniu, azot de nitrat, azot de nitrit, ortofosfați, fosfor total, duritatea, ioni de cloruri, ioni de sulfatați, calciu, sodiu, magneziu.

2. **Poluanți specifici** — 2 poluanți: detergenți anionoactivi, produse petroliere.

3. **Metale grele** investigate pentru râuri interne includ: forma totală pentru fier.

4. **Pentru rețeaua transnațională de monitoring (TNMN) și acordul bilateral cu România (AB RO) și cu Ucraina (AB UA)** metalele grele investigate includ: forma totală pentru fier, formele totale și dizolvate pentru cupru, nichel, plumb, crom, cadmiu, zinc și mercur (2 forme).

5. **Substanțe prioritare:**

15 *pesticide organoclorurate* (α -HCH, β -HCH, γ -HCH, DDT, DDD, DDE, Heptaclor, Aldrin, Endrin, Dieldrin, Endosulfan, Heptaclor epoxid A, Heptaclor epoxid B, Metoxiclor, Mirex).

16 *hidrocarburi poliaromatice* (dibenz(a,h)anthracene, benzo(g,h,i)perylene, naphthalene, acenaphthylene, acenaphthene, fluorene, phenanthrene, anthracene, fluoranthene, pyrene, benzo(a)anthracene, chrysene, benzo(b)fluoranthene, benzo(k)fluoranthene, benzo(a)pyrene, indeno(123-cd)pyrene);

c) în următoarele puncte de observații:

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice		Acorduri internaționale/ Tipul de monitoring	Grupele de poluanți/ Frecvența monitoringului			
						Condiții generale	Metale grele	Poluanți specifici	Substanțe prioritare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Districul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră									
1	fl. Dunărea	s.Giurgiulești	45°28'06,67"	28°12'57,84"	MT/MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/ PAH 16
2	LA. Comrat	r. Ialpuș, mun.Comrat	46°19'41,36"	28°39'30,55"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
3	LA Congaz	s.Congaz			MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
4	LA. Taraclia	or. Taraclia	45°56'21,12"	28°35'42,12"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
5	r.Ialpuș	s.Mirnoe, pod	45°46'17,71"	28°34'45,26"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
6	L.N.Beleu	s. Slobozia Mare	45°35'12,88"	28°09'09,65"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
7	L.N.Manta	s.Manta	45°47'16,33"	28°10'23,65"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
8	LA.Costești	or.Costești	47°50'27,95"	27°13'43,30"	AB RO, CI, TNMN, MT/MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16

9	Barajul din Cariera veche I-3	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
10	Barajul din Cariera veche I-4	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
11	Barajul din Cariera veche I-5	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
12	Barajul din Cariera veche II- 12	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
13	Barajul din Cariera veche II- 11	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
14	Barajul din Cariera veche II-6	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
15	Barajul din Cariera veche II-9	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
16	Barajul din Cariera veche II- 14	or.Costești, r-nul Rîșcani				3 ori pe an (10 parametrii)			

17	Barajul din Cariera veche III- 10	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
18	Barajul din Cariera veche III- 7	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
19	Barajul din Cariera veche III- 8	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
20	Barajul din Cariera veche IV- 15	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
21	Barajul din Cariera veche IV- 16	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
22	Barajul din Cariera veche IV- 7	or.Costești, r-nul Rișcani				3 ori pe an (10 parametrii)			
23	r.Prut	or.Lipcani	48°15'14,51"	26°48' 15,74"	AB RO, CI, TNMN, MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
24	r.Prut	s. Pererîta, aval			MS	4	Fe _{total}	DA, PP	

25	r.Prut	s.Braniște	47°47'23,16"	27°15' 08,23"	CI, TNMN, MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
26	r.Prut	or.Ungheni, amonte	47°11'59,28"	27°47'18,35"	AB RO, MT/MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	
27	r.Prut	s.Valea Mare	47°06'30,52"	27°52'28,97"	AB RO, CI, TNMN, MT/ MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
28	r.Varșava	s. Valea Mare	47°07'50,9"	27°51'49,3"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
29	r.Prut	or.Leova	46°29'34,82"	28°13'54,30"	AB RO, MT/MO	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	

30	r.Prut	or.Cahul	45°55'5,51"	28°07'19,07"	AB RO, MT/MO	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	
31	r.Prut	s.Giurgiulești	45°28'18,45"	28°11'52,26"	AB RO, CI, TNMN, MT/ MS	12	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
32	r.Chirghij-Chitai	or. Tvardița, aval	46° 7' 31.172"	28° 58'40.123"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
33	r.Cogîlnic	or.Hîncești, amonte	46°49'58,26"	28°35'51,39"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
34	r.Cogîlnic	or. Cimișlia, amonte	46°32'19,93"	28°47' 6,71"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
<i>Districtul hidrografic Nistru</i>									
35	LA. Dubăsari	or.Rezina	47°45'13,33"	28°58'55,77"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
36	LA. Dubăsari	or. Dubăsari	47°16'35,37"	29°07'10,62"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
37	LA. Ghidighici	or.Vatra	47°04'52,03"	28°43'25,84"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
38	r.Bîc	or. Strășeni, aval	47°08'14,10"	28°39'49,14"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	

39	r.Bîc	mun.Chișinău, în amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	47°00'36,37"	28°52'32,69"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
40	r.Bîc	mun.Chișinău, or.Sîngera, în aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	46°55'46,10"	28°59'03,60"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
41	r.Bîc	s.Gura Bîcului	46°54'49,66"	29°27'28,74"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
42	r.Cereșnovăț	s. Slobozia-Vărăncău, r-nul Soroca	48°3'59,678"	28°28'43,411"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
43	r.Nistru	s.Naslavcea	48°26'58,43	27°36'10,11"	MS	8	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
44	r.Nistru	or.Otaci	48°26'38,48"	27°47'29,73"	AB UA, MS	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
45	r.Nistru	s.Sănătăuca	48°01'28,4"	28°26'02,34"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
46	r.Nistru	or.Vadul lui Vodă	47°05'21,39"	29°05'25,75"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	

47	r.Nistru	s.Olănești	46°30'07,14"	29°55'42,08"	MO	8	Fe _{total}	DA, PP	
48	r.Nistru	s.Palanca	46°24'47,77"	30°07'52,33"	AB UA, MO	4	Fe _{total} , Cu,Zn, Ni, Pb, Cr, Cd, Hg (diz)	DA, PP	PCO/PAH16
49	r.Nistru	s.Cosăuți, or.Soroca, amonte			MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
50	r.Nistru	or.Soroca, aval			MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
51	r.Răut	mun.Bălți, amonte	47°47'45,28"	27°53'58,41"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
52	r.Răut	mun.Bălți, aval	47°45'33,17"	27°57'48,49"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
53	r.Răut	or.Florești, amonte	47°53'07,05"	28°18'01,56"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
54	r.Răut	or.Orhei, amonte	47°22'16,04"	28°48'17,79"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
55	r.Răut	or.Orhei, aval	47°23'12"	28°54'20"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
56	r.Răut	s.Ustia	47°15'09,33"	29°08'14,55"	MO	4	Fe _{total}	DA, PP	
57	r.Cahul	s.Etulia				4	Fe _{total}	DA, PP	
58	r.Botna	or.Căușeni, amonte	46°58'47,37"	29°23'56,35"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	
59	r.Botna	s.Chircăești, 6,0 km în amonte de s.Chițcani	46°13'11,29"	29°33'28,26"	MS	4	Fe _{total}	DA, PP	

EXPLICAȚII LA TABEL

1. *monitoring de supraveghere (MS)* are ca scop evaluarea stării tuturor apelor din cadrul fiecărui bazin sau subbazin hidrografic, furnizînd informații pentru: validarea procedurii de evaluare a impactului, elaborarea eficientă a programelor ulterioare de monitorizare, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a calității și cantității resurselor de apă, elaborarea criteriilor de evidențiere a corpurilor de apă la nivel administrativ-teritorial, precum și argumentarea optimizării sistemului național de monitorizare;
2. *monitoring operațional (MO)* are ca scop stabilirea stării acelor corpuri de apă identificate, în urma monitoringului de supraveghere, ca prezentînd riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu pentru ape, precum și evaluarea schimbărilor apărute în urma aplicării programului de măsuri inclus în planul de gestionare a bazinului hidrografic;
3. *Programul în cadrul Convențiilor Internaționale (CI) și Programul în cadrul Acordurilor Bilaterale cuprinde 11 secțiuni:*
4. *Colaborare bilaterală cu România în 7 secțiuni de monitoring:* pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești, după 23 indicatorii fizico - chimici;
5. *Colaborare bilaterală cu Ucraina (UA) în 2 secțiuni de monitoring:* pe r. Nistru – or. Otaci și s. Palanca, după 23 indicatori fizico -chimici;
6. *Programul în cadrul rețelei transnaționale (TNMN) (Transnational Monitoring Network):* sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești-Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare, s. Giurgiulești după 71 indicatorii fizico – chimici.

OBSERVĂRILE SPECIALE

1. În caz de declanșare a cazurilor de poluare excepțională se desfășoară investigații repetate (monitoring investigațional) în comun cu organele competente în scopul evidențierii surselor de poluare.
2. În cele 5 puncte ale Rețelei Transnaționale de Monitoring (TNMN) se fac investigații asupra calității apelor de suprafață conform substanțele prioritare: 7 metale grele – Cadmiu (Cd), Crom, (Cr), Nichel (Ni), Mangan (Mn), Mercur (Hg), Plumb (Pb), Cupru (Cu), (dizolvat și total), HPA și POC **de 12 ori pe an**.
3. Investigațiile asupra calității sedimentelor, cuprind principalii poluanți fizico-chimici, precum și produsele petroliere, metalele grele, POC și HPA.
4. În total se monitorizează: 37 secțiuni amplasate pe 11 râuri interne și transfrontaliere, 7 lacuri de acumulare și 2 lacuri naturale.
5. *Colaborare bilaterală cu Ucraina și România și schimbul informației în cadrul Rețelei Transnaționale de Monitoring (TNMN) se prevede efectuarea 71 parametri hidrochimici.*
6. Investigațiile asupra calității râurilor interne se efectuează prin efectuare a **31 parametri hidrochimici**.

CAPITOLUL II

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI CONFORM GRUPELOR DE *ELEMENTE HIDROBIOLOGICE* ÎN APELE DE SUPRAFAȚĂ, ANUL 2022

În funcție de caracteristicile calitative ale ecosistemelor acvatice se realizează diferite tipuri de programe de monitoring:

Monitoringul de supraveghere (MS) are ca scop evaluarea stării globale a apelor din cadrul fiecărui bazin sau subbazin hidrografic. Se monitorizează 45 secțiuni, având frecvența de 1-6 ori/ an;

Monitoringul operațional (MO) se realizează pentru corpurile de apă care, pe baza presiunilor, evaluării impactului în rezultatul monitoringului de supraveghere, sunt identificate ca având riscul să nu îndeplinească obiectivele de mediu.;

Programul realizat în cadrul convențiilor internaționale (CI) și programul conform Acordului Bilateral - monitorizează parametrii prevăzuți în convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, cu frecvența stabilită în acestea:

- colaborare bilaterală cu România – 7 secțiuni: pe r. Prut - or. Lipcani, or. Costești (baz. Costeti-Stânca), or. Ungheni, s. Valea Mare, or. Leova, or. Cahul, s. Giurgiulești. Sunt monitorizate 4 elemente hidrobiologice.
- colaborare bilaterală cu Ucraina – 2 secțiuni: pe r. Prut - s. Lipcani, pe r. Nistru - s. Vasilcău. Sunt monitorizate 4 elemente hidrobiologice.
- Programul în cadrul rețelei transnaționale Dunărene TNMN (Transnational Monitoring Network): sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, or. Costești (baz. Costești - Stânca), s. Braniște, s. Valea Mare și s. Giurgiulești.

Observări speciale: perioada efectuării monitoringului (perioada vegetativă) s-a stabilit în corespundere cu dezvoltarea sezonieră a organismelor și schimbările care au loc în cursurile de apă datorită factorilor antropici.

Sistemul de monitoring hidrobiologic va include: 45 secțiuni de monitoring stabilite pe 7 lacuri de acumulare, 2 lacuri naturale, 11 râuri după 7 elemente hidrobiologice.

Nr. ord	District hidrografic/ Bazin hidrografic/ Subbazin hidrografic	Denumirea locației de monitoring	Coordonate geografice		Grupele de elemente biologice/ Frecvența monitoringului						
					Acorduri internaționale Tipul de monitoring	Bacterio-plankton	Fitoplancton Clorofila a	Zooplankton	Fitobentos	Macrozoo-benthos	Macrofite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Districtul hidrografic Prut, Dunărea și Marea Neagră</i>											
1	fl. Dunărea	s.Giurgiuleşti	45°28'06,67"	28°12'57,84"	MT/MS	1	1	1		1	
2	LA. Comrat	r. Ialpuș, mun.Comrat	46°19'41,36"	28°39'30,55"	MS	1	1	1		1	1
3	LA Congaz	s.Congaz			MS	1	1	1		1	1
4	LA. Taraclia	or. Taraclia	45°56'21,12"	28°35'42,12"	MS	1	1	1		1	1
5	r.Ialpuș	s.Mirnoe, pod	45°46'17,71"	28°34'45,26"	MS	1	1	1		1	
6	L.N.Beleu	s. Slobozia Mare	45°35'12,88"	28°09'09,65"	MS	1	1	1		1	1
7	L.N.Manta	s.Manta	45°47'16,33"	28°10'23,65"	MS	1	1	1		1	1
8	LA.Costești	or.Costești	47°50'27,95"	27°13'43,30"	AB RO, CI, TNMN, MT/MS	1	1	1		1	1

9	r.Prut	or.Lipcani	48°15'14,51"	26°48' 15,74"	AB RO, CI, TNMN, MS	1	1	1		1	
10	r.Prut	s.Braniște	47°47'23,16"	27°15' 08,23"	CI, TNMN,MS	1	1	1		1	
11	r.Prut	or.Ungheni, amonte	47°11'59,28"	27°47'18,35"	AB RO, MT/MS	1	1	1		1	
12	r.Prut	s.Valea Mare	47°06'30,52"	27°52'28,97"	AB RO, CI, TNMN, MT/ MS	1	1	1		1	
13	r.Varșava	s. Valea Mare	47°07'50,9"	27°51'49,3"	MS	1			1	1	
14	r.Prut	or.Leova	46°29'34,82"	28°13'54,30"	AB RO, MT/MO	1	1	1		1	
15	r.Prut	or.Cahul	45°55'5,51"	28°07'19,07"	AB RO, MT/MO	1	1	1		1	
16	r.Prut	s.Giurgiuleşti	45°28'18,45"	28°11'52,26"	AB RO, CI, TNMN, MT/ MS	1	6	1		1	
17	r.Prut	s. Pererîta, aval			MS	1			1	1	
18	r.Chirghij- Chitai	or. Tvardița, aval	46° 7' 31.172"	28° 58'40.123"	MS	1			1	1	

19	r.Cogîlnic	or.Hîncești, amonte	46°49'58,26"	28°35'51,39"	MS	1			1	1	
20	r.Cogîlnic	or. Cimișlia, amonte	46°32'19,93"	28°47' 6,71"	MS	1			1	1	
<i>Districtul hidrografic Nistru</i>											
21	LA. Dubăsari	or.Rezina	47°45'13,33"	28°58'55,77"	MS	1	1	1		1	1
22	LA. Dubăsari	or. Dubăsari	47°16'35,37"	29°07'10,62"	MS	1	1	1		1	1
23	LA. Ghidighici	or.Vatra	47°04'52,03"	28°43'25,84"	MS	1	1	1		1	1
24	r.Bîc	or. Strășeni, aval	47°08'14,10"	28°39'49,14"	MO	1			1	1	
25	r.Bîc	mun.Chișinău, în amonte de evacuările de apă uzată a SA „Apă canal”	47°00'36,37"	28°52'32,69"	MO	1			1	1	
26	r.Bîc	mun.Chișinău, s.Sîngera, în aval de evacuările de apă uzată a SA „Apă Canal”	46°55'46,10"	28°59'03,60"	MO	1			1	1	

27	r.Bîc	s.Gura Bîcului	46°54'49,66"	29°27'28,74"	MO	1			1	1	
28	r.Cereșnovăț	s. Slobozia-Vărăncău, r-nul Soroca	48°3'59.678"	28°28'43.411"		1			1	1	
29	r.Nistru	s.Naslavcea	48°26'58,43	27°36'10,11"	MS	1	1	1		1	
30	r.Nistru	or.Otaci	48°26'38,48"	27°47'29,73"	AB UA, MS	1	1	1		1	
31	r.Nistru	s.Sănătăuca	48°01'28,4"	28°26'02,34"	MO	1	1	1		1	
32	r.Nistru	or.Vadul lui Vodă	47°05'21,39"	29°05'25,75"	MO	1	1	1		1	
33	r.Nistru	s.Olănești	46°30'07,14"	29°55'42,08"	MO	1	1	1		1	
34	r.Nistru	s.Palanca	46°24'47,77"	30°07'52,33"	AB UA, MO	1	1	1		1	
35	r.Nistru	s.Cosăuți, or.Soroca, amonte			MO	1	1	1		1	
36	r.Nistru	or.Soroca, aval			MO	1	1	1		1	
37	r.Răut	mun.Bălți, amonte	47°47'45,28"	27°53'58,41"	MO	1			1	1	

38	r.Răut	mun.Bălți, aval	47°45'33,17"	27°57'48,49"	MO	1			1	1	
39	r.Răut	or.Florești, amonte	47°53'07,05"	28°18'01,56"	MO	1			1	1	
40	r.Răut	or.Orhei, amonte	47°22'16,04"	28°48' 17,79"	MO	1			1	1	
41	r.Răut	or.Orhei, aval	47°23'12"	28°54'20"	MO	1			1	1	
42	r.Răut	s.Ustia	47°15'09,33"	29°08'14,55"	MO	1			1	1	
43	r.Cahul	s.Etulia	45°34'01,73"	28°26'15,99"	MO	1			1	1	
44	r.Botna	or.Căușeni, amonte	46°58'47,37"	29°23'56,35"	MS	1			1	1	
45	r.Botna	s.Chircăești, 6,0 km în amonte de s.Chițcani	46°13'11,29"	29°33'28,26"	MS	1			1	1	

CAPITOLUL III

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA APEI CONFORM GRUPELOR DE *POLUANȚI HIDROCHIMICI* ÎN APELE UZATE PENTRU ANUL 2022

Monitorizarea apelor uzate se va efectua în corespundere cu prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova Nr. 950 din 25-11-2013 pentru aprobarea Regulamentului privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în corpuri de apă pentru localitățile urbane și rurale.

Nr. ord	Denumirea locației de monitoring	Coordonatele geografice	Tipul de monitoring	Frecvența monitoringului/Parametrii								
				CCO-Cr	CBO ₅	MS	pH	Cl ⁻	N-NH ₄ ⁺	P _{tot}	Detergenți anionactivi	
1	APA-Canal mun.Chisinau	- intrare - ieșire	MS	4	4	4	4	4	4	4	4	4
2	SEB or.Cricova	- intrare - ieșire	MS	4	4	4	4	4	4	4	4	4
3	SEB s. Budești	- intrare - ieșire -r.Frumoasa, amonte -r.Frumoasa, aval	MS	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	Apa-Canal Ungheni , s.Valea Mare	- intrare - ieșire	MS	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	APA-Canal or.Anenii Noi	- intrare - ieșire	MS	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Șef Laborator pentru Calitatea Apei

Olga MIHNI

CAPITOLUL IV

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU CALITATEA AERULUI, ANUL 2022

Monitoringul calității aerului atmosferic în Republica Moldova se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Hotărârea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Legea Republicii Moldova nr.1515-XII din 16 iunie 1993 privind protecția mediului înconjurător;
- Legea nr. 1422-XIII din 17.12.1997 privind protecția aerului atmosferic.

Programul observațiilor - prelevarea mostrelor și analiza chimică se vor efectua conform ghidului metodologic „Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991.

Determinarea pulberilor cu fracția 10 mkm și 2,5 mkm în conformitate cu cerințele din Directiva 2015/1480/CE a Comisiei din 28 august 2015 de modificare a mai multor anexe la Directivele 2004/107/CE și 2008/50/CE ale Parlamentului European și ale Comisiei prin care se stabilesc normele privind metodele de referință, validarea datelor și amplasarea punctelor de prelevare pentru evaluarea calității aerului înconjurător, Directiva 2008/50/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa, Directiva 2004/107/CE a Parlamentului European privind arseniul, cadmiul, mercurul, nichelul și hidrocarburile aromatice policiclice în aerul înconjurător. Aceste sarcini se impun și în conformitate cu Planul cadru privind dezvoltarea monitoringului pulberilor în suspensie cu fracția 10 și 2,5 mkm în țările Europei de Est, Caucaz și Asia Centrală (EECAC), elaborat de către Organizația Mondială a Sănătății în baza recomandărilor cu privire la reducerea riscurilor pentru sănătatea populației, cât și în Strategia pentru utilizarea monitorizării calității aerului atmosferic în calitate de instrument al politicii de mediu în țările EECAC, elaborat de către Grupul de Lucru privind monitoringul și evaluarea mediului înconjurător din cadrul Comisiei Europene a Organizației Națiunilor Unite.

Denumirea orașului	Numărul de posturi staționare (POP)	Numărul de identificare a postului	Adresa postului	Anul punerii în funcțiune a POP	Frecvența prelevării probelor	Programul observațiilor							
						POLUANȚI DE BAZĂ				POLUANȚI SPECIFICI			
						Pulberi totale (praf)	Dioxid de sulf (SO ₂)	Monoxid de carbon (CO)	Dioxid de azot (NO ₂)	Fenol (C ₆ H ₅ OH)	Aldehidă formică (CH ₂ O)	Oxid de azot (NO)	Sulfați solubili (SO ₄ ²⁻)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
CHIȘINĂU	6	3	str. Calea Ieșilor, 21	1976	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		4	str. Tudor Vladimirescu, 1	1977	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		+
		6	str. Fântânilor, 9A	1977	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+	+	
		7	1*, 2* str. Grenoble, 134	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+		
		8	bd. Moscovei, 21 Uzina Mezon	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+		+		
		9	str. Uzinelor, 171	1976	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+	+	+	+	+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
BĂLȚI	2	1	str. Ștefan cel Mare, 140	1978	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	3* + + +	+	+	+		
		3	str. Cicicalo, 8	1978	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	3* + + +	+	+	+		
4* TIRASPOL	3	2	str. Secriera, 2	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+ + +	+	+	+		
		3	str. Ciapaeva, 91	1979	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+ + +	+	+	+		
			str. Fedico, 28	1998	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+ + +	+				
4* RÎBNIȚA	2	1	str. Industrială, 3	1980	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+ + +	+				+ + +
		2	str. Gvardeiscaia, 25	1980	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+	+	+ + +	+				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
4* BENDER	4	2	str. Drujba, 2	1990	7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +					
		3	str. Industrială Uzina Moldavcabeli		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +		+ + +			
		4	str. Leningrad, 37		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +		+ + +		
		5	str. Comunistices caia		7 ⁰⁰ 13 ⁰⁰ 19 ⁰⁰	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +	+ + +				

Notă: 1 - determinarea pulberilor în suspensie PM₁₀ mkm la POP nr. 7, pe parcursul unei luni din fiecare sezon;*

2- determinarea pulberilor în suspensie PM_{2,5} mkm la POP nr. 7 în cazul dotării cu filtrele necesare, măsurări efectuate în cadrul proiectului regional al Agenției Internaționale pentru Energia Atomică RER/1/013 – Managementul calității aerului;*

3 - în cazul dotării laboratorului cu echipamentul necesar pentru determinarea monoxidului de carbon (CO);*

4 - în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului și a precipitațiilor atmosferice din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.*

MONITORIZAREA CONTINUĂ A CALITĂȚII AERULUI ATMOSFERIC PRIN INTERMEDIUL STAȚIEI AUTOMATE DE TIP TRAFIC CONFORM PREVEDERILOR DIRECTIVELOR UE

<i>Denumirea orașului</i>	<i>Adresa postului</i>	<i>Denumirea stației de observații</i>	<i>Luna/anul inițierii observațiilor</i>	<i>Frecvența observațiilor</i>	<i>POLUANȚI DE BAZĂ MONITORIZAȚI</i>		
CHIȘINĂU	Intersecția str. Mihai Viteazu cu bd. Ștefan cel Mare	Stație automată tip trafic	Iulie 2022	Zilnic/continuu	<i>Oxizii de azot (NO/NO_x)</i>	<i>Dioxid de sulf (SO₂)</i>	<i>Monoxid de carbon (CO)</i>

MONITORIZAREA CALITĂȚII AERULUI ȘI PRECIPITAȚIILOR ATMOSFERICE LA POSTUL TRANSFRONTALIER DIN or. LEOVA CONFORM PROGRAMULUI *EMEP*

Programul de cooperare pentru supravegherea și evaluarea transportului pe distanțe lungi al poluanților atmosferici în Europa (*EMEP*) – prevederi ale Convenției asupra poluării atmosferice transfrontiere pe distanțe lungi, (Geneva, 1979), ratificată de Republica Moldova la 09 iunie 1995 prin Hotărârea Parlamentului Nr.399-XIII din 16 martie 1995;

Programul de observații în cadrul LRM se va efectua în conformitate cu ghidul metodologic „EMEP manual for sampling and chemical analysis”/” Руководство ЕМЕП по отбору проб и химическому анализу”- ЕМЕП/ССС- Raportul 1/95, Centrul Chimic de Coordonare NILU (Institutul Norvegian pentru investigarea aerului – Revizia, noiembrie 2001), cât și conform metodologiei „ Руководство по контролю загрязнения атмосферы, РД 52.04.186-89 – Москва 1991” la stația Chișinău. La căderea imediată a precipitațiilor se va determina reacția activă a ionilor de hidrogen (pH), compoziția chimică a precipitațiilor, aerului atmosferic, conductivitatea. De asemenea, în cadrul Laboratorului de Referință de Mediu conform programului EMEP se vor determina Poluanții Organici Persistenti și Metalelor Grele în precipitațiile atmosferice. Inițierea investigațiilor parametrilor propuși cât și asigurarea unui monitoring continuu a precipitațiilor va fi posibil de efectuat în cazul dotării cu consumabile și echipament necesar.

PROGRAMUL DE OBSERVAȚII, NIVELUL I ȘI II		
Poluanții monitorizați		Frecvența prelevării probelor
Compușii anorganici în precipitații	SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , NH ₄ ⁺ , H ⁺ (pH), Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺ , Cl ⁻ , conductivitatea	La fiecare cădere a precipitațiilor
Compușii anorganici în aerul atmosferic	SO ₂ , SO ₄ ⁻ , NO ₃ ⁻ , HNO ₃ , NH ₄ ⁺ , NH ₃ , (sNO ₃ , sNH ₄), HCl, Na ⁺ , K ⁺ , Ca ⁺⁺ , Mg ⁺⁺	24/24 h
Dioxidul de azot în aerul atmosferic	NO ₂	24/24 h
Pulberi în suspensii cu fracția 10 mkm	PM ₁₀	24/24 h
Particule în fază gazoasă	NH ₃ , NH ₄ ⁺ , HCl, HNO ₃ , NO ₃ ⁻	24/24 h

DETERMINAREA COMPOZIȚIEI CHIMICE ÎN PRECIPITAȚII

Denumirea orașului	Anul inițierii observațiilor	Frecvența prelevării probelor	Programul de observații					
			Reacția activă a ionilor de hidrogen (pH)	Anioni			Cationi	Conductivitatea
				SO ₄ ²⁻	Cl ⁻	HCO ₃ ⁻	NH ₄ ⁺	
Chișinău	1992	lunar	+ *	+	+	+	+	+
Cahul	2005	lunar	+	+	+	+	+	+
Cornești	1992	lunar	+	+	+	+	+	+
Bălți	2010	lunar	+	+	+	+	+	+
Leova	1992	lunar	+	+	+	+	+	+

DETERMINAREA POLUANȚILOR ORGANICI PERSISTENȚI ȘI A METALELOR GRELE ÎN PRECIPITAȚII

Punctul de prelevare	Timpul colectării mostrelor de precipitații	Poluanții organici persistenți											Metalele grele					
		alfa-HCH	beta-HCH	gama-HCH	DDE	DDD	DDT	HCB	BPC	cis-chlordane	trans - chlordane	oxy - chlordane	Cu	Ni	Zn	Pb	Cd	Cr
Chișinău	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Leova	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bălți	lunar	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

POP - poluanți organici persistenți

cis - chlordane (alpha)

trans - chlordane (gamma)

oxy – chlordane

α-HCH hexaclorciclohexan

β-HCH hexaclorciclohexan

γ-HCH hexaclorciclohexan

DDE diclordifenildicloretilen

DDD diclordifenildiclorometilmetan

DDT diclordifeniltricloretilan

HCB hexaclorbenzen

BPC - bifenili policlorurați

BPC 28 2,4,4` triclorbifenil

BPC 52 2,2`,5,5` tetraclorbifenil

BPC 101 2,2`,4,5,5` pentaclorbifenil

BPC 138 2,2`,3,4,4`,5 hexaclorbifenil

BPC 153 2,2`,4,4`,5, 5` hexaclorbifenil

BPC 180 2,2`,3,4,4`,5,5` heptaclorbifenil

PROGRAMUL DE ACTIVITATE PRIVIND PROGNOZA NIVELULUI POLUĂRII AERULUI ATMOSFERIC

- **Prognoza nivelului poluării aerului atmosferic în Republica Moldova se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:**
- РД 52.04.667–2005 «Документы о состоянии загрязнения атмосферы в городах для информирования государственных органов, общественности и населения. Общие требования к разработке, построению, изложению и содержанию»;
- РД 52.04.78-86 «Методические указания по прогнозированию загрязнения воздуха с учетом метеорологических условий»;
- РД 52.04.52-85 «Регулирование выбросов при неблагоприятных метеорологических условиях»;
- ОНД-86 «Методика расчёта концентраций в атмосферном воздухе вредных веществ, содержащихся в выбросах предприятий».

<i>Urbe pentru care se elaborează prognoza nivelului poluării aerului atmosferic</i>	<i>Analiza condițiilor meteorologice și gradului de poluare a aerului atmosferic. Separarea și analiza factorilor meteorologici nefavorabili privind dispersia poluanților din aer</i>	<i>Întocmirea prognozei operative a gradului de poluare a aerului atmosferic</i>			<i>Întocmirea și transmiterea avertizărilor cu recomandări privind regimul de lucru al agenților economici în perioada CMN**</i>	<i>Transmiterea informației privind gradul de poluare a aerului atmosferic, prognozelor și avertizărilor privind manifestarea eventuală a unui nivel înalt de poluare a aerului</i>
		<i>în medie pe oraș</i>	<i>privind separat nocivele</i>	<i>de la surse separate</i>		
Chișinău	+	+	+	+	a) evaluarea nivelului de poluare a aerului (lunar/anual) b) buletin, hărți, pagina web (zilnic) c) schimb lunar de informație (date zilnice)	
Bălți	+	+	+	+		
Tiraspol*♦	+	+				
Bender*♦	+	+				
Rîbnița*♦	+	+				

Notă* - în cazul inițierii transmiterii informației zilnice privind monitorizarea calității aerului atmosferic la posturile de observații din partea stîngă a Nistrului (mun. Tiraspol, mun. Bender, or. Rîbnița), activitate sistată din 17.06.2016.

** - CMN – Condiții Meteorologice Nefavorabile;

♦ - informația este prelucrată lunar.

Șef Laborator pentru Calitatea Aerului

Natalia PLATON

CAPITOLUL V

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI PENTRU RADIOACTIVITATEA MEDIULUI, ANUL 2022

Monitoringul radioactivității mediului se va efectua în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Hotărîrea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu;
- Legea nr.132 din 08 iunie 2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice;
- Determinarea echivalentului debitului dozei ambientale a radiației gama și a radionuclizilor în elementele de mediu se efectuează aplicînd ghidurile metodologice „Наставление гидрометеорологическим станциям и постам” – Ленинград Гидрометеоиздат 1982 și „Методические рекомендации по санитарному контролю за содержанием радиоактивных веществ в объектах внешней среды – Москва 1980.
- În conformitate cu Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 477 din 19 mai 2000 „Cu privire la rețeaua națională de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și mijloace bacteriene (biologică) și conform compartimentului „D” punctul 8, se realizează regimul de observări a debitului dozei de expoziție a radiației gamma în activitatea cotidiană de 2 ori pe zi, iar în caz de pericol și declanșare a situațiilor excepționale, nu mai puțin de 4 ori în interval de 24 ore, utilizînd dozimetre manuale.
- Ordinul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a Ministerului Afacerilor Interne “Cu privire la punerea în aplicare a Instrucțiunii privind organizarea și efectuarea observării radiative, chimice și înștiințarea în caz de contaminare radiativă și chimică în protecția civilă” din 09.11.2010.
- Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr, 961 din 21 august 2006 cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologiei.
- Normele fundamentale de radioprotecție NFRP 2000 (*Monitorul Oficial, 5 aprilie 2001, № 764-765*)

Наставление гидрометеорологическим станциям и постам” – Ленинград Гидрометеоиздат 1982 și „Методические рекомендации по санитарному контролю за содержанием радиоактивных веществ в объектах внешней среды – Москва 1980.

MONITORIZAREA DEBITULUI DOZEI AMBIENTALE A RADIAȚIEI GAMA

Monitoringul fondului de radiație gama se va efectua în *regim manual* la 7 stații meteorologice de pe teritoriul republicii (Soroca, Fălești, Cornești, Bravicea, Bălțata, Leova, Comrat). La 5 stații (Briceni, Bălți, Chișinău, Ștefan Vodă, Cahul) prin intermediul detectoarelor MIRA cu măsurarea parametrului dat în regim continuu.

Nr. d/o	Regiunea	Denumirea stației de observații	Adresa și indicele sinoptic al stațiilor		Orarul observațiilor privind radiația gama la stații	Frecvența observațiilor
1.	NORD	Briceni ▼ ^{1*}	4700, str. Olimpică, 7	33664	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
2.		Soroca ▼	3016, satul Cosăuți	33678	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
3.		Bălți ▼ ^{1*}	3102, str. Boțu	33745	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
4.		Fălești ▼	5902 str. Cernăuților, 7	33744	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
5.	CENTRU	Cornești ▼	3600, or. Cornești	33748	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
6.		Bravicea ▼	4414, s. Bravicea	33749	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
7.		Chișinău ▼ ^{1*}	2072, str. Grenoble, 134	33815	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
8.		Bălțata ▼	4812, satul Bălțata,	33824	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
9.	SUD	Ștefan Vodă ▼ ^{1*}	4200, zona industrială	33892	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu
10.		Leova ▼	6300, str. Livezilor, 26	33881	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
11.		Comrat ▼	3800, UTAG, str. Șevcenco, 56	33883	Zilnic	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰
12.		Cahul ▼ ^{1*}	3900, str. Alexandru Lupan, 68	33885	Zilnic/continuu	07 ⁰⁰ , 20 ⁰⁰ /continuu

EXPLICAȚII LA TABEL

1* - monitorizarea în regim continuu a debitului dozei ambientale a radiației gama la stațiile Briceni, Bălți, Chișinău, Ștefan Vodă și Cahul, se va realiza prin intermediul detectoarelor on-line MIRA, echipament obținut în cadrul proiectului „Fortificarea capacităților naționale ca răspuns primar în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare”. Proiect implementat prin intermediul Agenției Naționale pentru Reglementarea Activităților Radiologice și Nucleare din Republica Moldova cu acordarea suportului financiar al Guvernului din Suedia.

DETERMINAREA CONCENTRAȚIEI RADIONUCLIZILOR ÎN ELEMENTELE DE MEDIU

Determinarea concentrațiilor radionuclizilor tehnogeni și naturali în elementele de mediu se va efectua atât la gama-beta spectrometru de tip MKC AT 1315, unde se utilizează blocul de detectare scintilator de NaI, cât și la spectrometru de tip ORTEC GEM55P4-83-SMP, la baza căreia se află cristalul de germaniu extrapur (care permite detectarea unui spectru mai larg de radionuclizi).

Punctul de colectare a mostrelor	Activitatea α și β globală cu excluderea Rn	RADIONUCLIZI							Frecvența observațiilor
		Tehnogeni			Telurici				
		^{137}Cs (ceziu-137)	^{90}Sr (stronțiu-90)	$^{131}\text{I}^*$ (iod-131)	^{226}Ra (radiu-226)	^{232}Th (toriu-232)	^{40}K (potasiu-40)	^7Be (beriliu-7)	
DEPUNERI ATMOSFERICE									
or. Briceni	+	+		+			+	+	lunar
mun. Bălți	+	+		+			+	+	lunar
or. Cornești	+	+		+			+	+	lunar
mun. Chișinău	+	+		+			+	+	lunar
or. Leova	+	+		+			+	+	lunar
or. Cahul	+	+		+			+	+	lunar
AEROSOLI ATMOSFERICI									
mun. Chișinău	+	+		+			+	+	2ori/ lună
APE DE SUPRAFAȚĂ									
r. Prut	+		+						sezonier
r. Nistru	+		+						sezonier
SOL NECULTIVAT									
or. Briceni		+			+	+	+		anual
or. Soroca		+			+	+	+		anual
mun. Bălți		+			+	+	+		anual
or. Fălești		+			+	+	+		anual
or. Cornești		+			+	+	+		anual
s. Bravicea		+			+	+	+		anual
mun. Chișinău		+			+	+	+		anual
s. Bălțata		+			+	+	+		anual

or. Ștefan Vodă		+			+	+	+		anual
or. Leova		+			+	+	+		anual
mun.Comrat		+			+	+	+		anual
or. Cahul		+			+	+	+		anual
s. Mateuți		+			+	+	+		anual
or. Ceadâr-Lunga		+			+	+	+		anual
<i>PULBERI CU FRAȚIA PM₁₀ mkm</i>									
mun.Chișinău		+							1 lună/sezon

*- în cazul unor accidente/incidente radiologice sau nucleare radionuclidul tehnogen ¹³¹I se monitorizează cu o frecvență sporită, din considerentele sale biologice (pericolul de expunere a glandei tiroide).

Șef Laborator Referință de Mediu

Marina LUNGU

CAPITOLUL VI

PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL SISTEMULUI DE MONITORING AL CALITĂȚII SOLULUI PENTRU ANUL 2022

Actele naționale și internaționale prin care se obligă implementarea și realizarea monitoringului calității și evidențierii poluării tehnogene a solului:

1. Legea Parlamentului Republicii Moldova privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993;
2. Cod al Parlamentului Republicii Moldova Codul funciar Nr.828-XII din 25.12.91;
3. Legea Republicii Moldova privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar Nr.1247-XII din 22.12.92;
4. Legea nr.40-XV din 19.02.04 privind ratificarea Convenției de la Stockholm privind Poluanți Organici Persistenti;
5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului rețelei naționale de observare și control de laborator asupra contaminării (poluării) mediului înconjurător cu substanțe radioactive, otrăvitoare, puternic toxice și agenți biologici nr.961 din 21.08.2006;
6. Hotărârea Guvernului nr. 81 din 2 februarie 2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind bifenilii policlorurați”;
7. Hotărârea Guvernului nr. 81 din 02 februarie 2009 și Regulamentului privind bifenilii policlorurați (BPC) în Republica Moldova - ordinul nr. 6.

Monitoringul calității solului în anul 2022 se va derula cu prelevarea probelor din:

- terenurile agricole;
- rezervațiile științifice;
- patul carosabil pentru transportul auto.

Monitoringul calității sedimentelor se va exercita în probele din râul Prut și lacul Costești.

Nr. d/o	Direcția de monitoring	Localitatea prelevării probelor	Coordonatele punctelor	Frecvența colectării probelor	BPC ₆ ⁽³⁾ POC ⁽²⁾	PAH ⁽⁴⁾	Metale grele ⁽¹⁾	Azotul și fosforul total	Produse petroliere	Proprie - tățile fizico-chimice ⁽⁵⁾
MONITORINGUL CALITĂȚII SOLULUI PE TERENURILE AGRICOLE										
1.	Nord	R-ul Briceni, com. Balasinești		1 dată pe an, vara – toamna	+	+(6)	+	+	+(6)	+
2.		R-nul Soroca, com. Stoicani			+	+(6)	+	+	+(6)	+
3.		R-nul Glodeni, s. Petrunca			+	+(6)	+	+	+(6)	+
4.	Centru	R-nul Hîncești, com. Mereșeni			+	+(6)	+	+	+(6)	+
5.		R-nul Orhei, s. Chiperceni			+	+(6)	+	+	+(6)	+
6.		R-nul Anenii Noi, s. Floreni			+	+(6)	+	+	+(6)	+
7.	Sud	R-nul Cahul, com. Moscovei			+	+(6)	+	+	+(6)	+
8.		R-nul Taraclia, com. Albota de Jos			+	+(6)	+	+	+(6)	+
9.		UTAG, com. Tomai			+	+(6)	+	+	+(6)	+
MONITORINGUL SEDIMENTELOR ÎN RÎURI ȘI LACURI										
10.	Iacul de acumulare Costești-Stîncea	or. Costești ⁽⁷⁾	47°50'27,95" 27°13'43,30"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+	+	+	+	
11.	r. Prut	or. Lipcani ⁽⁷⁾	48°15'14,51" 26°48'15,74"		+	+	+	+	+	
12.	r. Prut	s. Giurgiulești ⁽⁷⁾	45°28'18,45" 28°11'52,26"		+	+	+	+	+	
13.	r. Prut	s. Braniște ⁽⁷⁾	47°47'23,16" 27°15'08,23"		+	+	+	+	+	
14.	r. Prut	s. Valea Mare ⁽⁷⁾	47°06'25,1" 27°52'33,0"		+	+	+	+	+	
15.	r. Prut	or. Ungheni	47°11'59,3" 27°47'14,1"		+	+	+	+	+	
16.	r. Prut	or. Leova	46°29'34,82" 28°13'54,30"		+	+	+	+	+	
MONITORINGUL REZRVAȚIILOR ȘTIINȚIFICE										

17.	Nord	Rezervația naturală Hligeni (ocolul silvic Șoldănești) s. Mateuți	47°48'43,6" 28°54'40,5"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+	+	+	+	+
18.	Centru	Sector – etalon de pădure de scumpie (ocolul silvic Scoreni), mun.Chișinău	47°02'50,1" 28°34'03,9"		+	+	+	+	+	+
19.	Sud	Rezervația naturală Cahul, (ocolul silvic Larga, Romani)	46°00'52,6" 28°16'13,2"		+	+	+	+	+	+
MONITORINGUL PATULUI CAROSABIL TRANSPORTULUI AUTO										
20	Nord	Rîșcani – Brănești, 4 km de la or. Rîșcani	47°56'44,6" 27°28'46,3"	Primăvara, 1 dată/an		+	+		+	
21		Bălți – Briceni, 72 km de la mun. Bălți	48°11'20,2" 27°17'01,0"		+	+		+		
22	Centru	Chișinău – Hîncești, 26 km de la mun. Chișinău	46°52'02,8" 28°38'21,9"		+	+		+		
23		Orhei – Zagoreni, 5 km de la or. Orhei	47°25'15,5" 28°44'26,4"		+	+		+		
24	Sud	Cimișlia – Căușeni, 52 km de la or. Cimișlia	46°36'38,9" 29°18'50,7"		+	+	+		+	
25		Leova – Cahul, 47 km de la or. Leova	46°05'53,9" 28°11'02,2"		+	+	+		+	

EXPLICAȚII LA TABEL:

- (1) - *metale grele*: cupru, zinc, plumb, nichel, mangan (în solul din câmpurile agricole – forme totale și mobile; în sedimente– forme totale);
- (2) - *POC - pesticide organoclorurate* (α -, β -, γ -HCH - alfa-, beta-, gama-hexaclorociclohexan; 4,4'-DDE, 2,4'-DDE – diclordifenildicloretilen; 4,4'-DDD, 2,4' - DDD – diclordifenildiclorometilmetan; 4,4' - DDT, 2,4' - DDT - diclordifeniltricloretilan; HCB – hexaclorbenzen, pentaclorbenzen, heptaclor, heptaclor epoxid (izomeri A și B), aldrin, dieldrin, endrin, endosulfan I și II; clordecon, clordane, metoxiclor, mirex);
- (3) - *bifenili policlorurați* (în solul din câmpurile agricole) BPC₇- BPC 28 - 2,4,4` - triclorbifenil, BPC 52 - 2,2` ,5,5` -tetraclorobifenil, BPC 101 - 2,2` ,4,5,5` - pentaclorobifenil, BPC 118 - 2,3` ,4,4` ,5 - pentaclorobifenil, BPC 138 - 2,2` ,3,4,4` ,5` - hexaclorobifenil, BPC 153 - 2,2',4,4` ,5,5` -hexaclorobifenil, BPC 180 - 2,2',3,4,4` ,5,5' - heptaclorobifenil;
- (4) - *HPA - hidrocarburi poliaromatice*; acenaften, acenaftilen, antracen, benz[a]antracen, benzo[a]piren, benzo[e]piren, benzo[b]fluoranten, benzo[g,h,i]perilen, benzo[j]fluoranten, benzo[k]fluoranten, crisen, dibenz[a,h]antracen, fluoranten, fluoren, indeno[1,2,3-c,d]piren, fenantren, piren;

COD: PM - 8.3 - LÎ	EDIȚIA : 03	DATA: 30.12.21	PAGINA 33 din 29
---------------------------	-------------	----------------	------------------

⁽⁵⁾ - *proprietățile chimice și fizico-chimice ale solului* - azotul nitraților, azotul amoniacal, fosforul mobil, potasiul mobil, calciul și magneziul (forme de schimb), humusul, pH-ul (extractul apos) și aciditatea de schimb (pH_{KCl}), reziduu uscat, umiditatea, conductivitatea;

⁽⁶⁾ - *o probă combinată din toate terenurile punctului de monitoring;*

⁽⁷⁾ - *Programul în cadrul rețelei transnaționale (TNMN) (Transnational Monitoring Network):* sunt monitorizate 5 secțiuni pe r. Prut: or. Lipcani, s. Braniște, s. Valea-Mare, s. Giurgiulești, or. Costești (lacul de acumulare Costești-Stânca);

Pe parcursul anului 2022, pentru identificarea BPC în uleiul dielectric, la solicitarea beneficiarilor vor fi efectuate analizele preliminare a probelor de ulei de transformator din echipamentul electroenergetic cu volumul uleiului mai mare de 5 litri.

la utilajul L2000DX.

Șef Laboratorul pentru Calitatea Solului

Vasile PARAȘCIUC

CAPITOLUL VII
PROGRAMUL DE ACTIVITATE AL LABORATORULUI
PENTRU DEȘEURI, ANUL 2022

Actele naționale și internaționale prin care se obligă implementarea și realizarea monitoringului deșeurilor:

1. Hotărîrea Guvernului Nr.549 din 13.06.2018 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției de Mediu
2. Legea 1515 din 16.06.1993 privind protecția mediului
3. Legea nr. 209 din 29.07.2017 privind deșeurile.
4. Hotărîrea de guvern nr. 501 din 29.05.2018 pentru aprobarea Instrucțiunii cu privire la ținerea evidenței și transmiterea datelor și
5. informațiilor despre deșeuri și gestionarea acestora.
6. Hotărîrea de guvern nr. 99 din 30.01.2018 pentru aprobarea Listei deșeurilor

Nr. d/o	Direcția de monitoring	Amplasamentul poligonului de deșeuri	Coordonatele punctelor	Frecvența colectării probelor	TDS ⁽¹⁾	Pierdere prin calcinare ⁽²⁾	Reziduu uscat ⁽³⁾
CARACTERIZAREA DEȘEURILOR							
20.	Nord	Mun. Bălți Gunoștea municipala	47°42'91,6" 27°59'26,0"	1 dată pe an, vara – toamna	+	+	+
21.		R-nul Soroca Gunoștea raionala	48°10'99,5" 28°18'40,6"		+	+	+
		R-nul Edineț Gunoștea raionala			+	+	+
22.		R-nul Briceni Gunoștea raionala			+	+	+
23.		Centru	R-nul Ungheni, Gunoștea raionala		47°12'39,9" 27°51'30,3"	+	+
24.	Municipiul Chișinău Poligonul de depozitare a deșeurilor solide s.Crețoaia			+	+	+	

25.		Mun. Orhei Gunoștea municipala	47°22'20,1" 28°50'31,8"		+	+	+
26.		R-nul Strășeni Gunoștea raionala			+	+	+
27.	Sud	R-nul Cahul Gunoștea raionala	45°54'33,9" 28°15'84,1"		+	+	+
28.		Mun. Comrat Gunoștea municipala	46°18'09,9" 28°48'07,6"		+	+	+
29.		R-nul Cimișlia Gunoștea raionala	46°02'27,8" 28°48'13,1"		+	+	+

EXPLICAȚII LA TABEL:

- (1) - *TDS*: - concentrația materiilor solide dizolvate total;
(2) - *pierdere prin calcinare*: - modificarea masei ca urmare a încălzirii probei în condiții specifice;
(3) - *reziduu uscat*: - fracție masică dintr-un eșantion care rămîne după un proces de uscare la 105°C.

Șef Laborator pentru Deșeuri

Constantin CROITORI

Șef Laborator Referință de Mediu

Marina LUNGU